

Начало>Вашите права>Жертви на престъпления>Обезщетение>Претендиране на обезщетение от извършителя
Претендиране на обезщетение от извършителя

Финландия

Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?

Искове за обезщетение в резултат от престъпление обикновено се обработват като част от процеса по наказателното дело, но могат да бъдат и отделени, за да бъдат обработени по други производства.

Можете да поискате от прокурора да представи Вашия иск за обезщетение във връзка с въпросното престъпление в съда. Добре е да информирате полицията за това по време на предварителното разследване. Прокурорът може да предяви иска за обезщетение от Ваше име, ако въпросът е ясен и лесен за разрешаване. Ако прокурорът не представи иска за обезщетение, той ще Ви уведоми писмено за това.

Можете също така сам да предявите Вашия иск за обезщетение в съда по време на производството по наказателното дело или това може да бъде направено от Ваше име от правен съветник.

В кой момент от наказателното производство следва да предявя иска си?

Ако претендирате за обезщетение от извършителя, трябва да съобщите това на полицията по време на предварителното следствие или най-късно в съда по време на заседанието по делото.

За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?

Ако сте жертва на престъпление, можете да претендирате за обезщетение за:

повредено или изгубено имущество във връзка с щетите;

всички необходими медицински и други съществени разходи;

пропуснати ползи;

болка, болести и други временни проблеми;

трайни проблеми; и

душевна болка. Обезщетение може да бъде изплатено за душевна болка, ако въпросното деяние:

е нарушило Вашата свобода, спокойствие, чест или личен живот;

Ви е дискриминирало;

е нарушило личната Ви неприкосновеност; или

е нарушило сериозно по друг начин Вашето човешко достойнство.

Вашите близки роднини също може да имат право на разумно обезщетение за съществени разходи и пропуснати ползи, причинени им поради полагането на грижи за Вас заради уврежданията, които сте понесли в резултат от престъплението.

Ако сте организирали погребението на лице, починало в резултат от престъпление, имате право да поискате обезщетение от извършителя за разходите, направени за погребението. Родителите, децата и съпругът/съпругата на починалия или други особено близки на починалия лица също имат право на разумно обезщетение за направените от тях погребални разходи.

Съдът не може да разпореда друго или повече, отколкото сте предявили като заинтересована страна. Така че исковете за обезщетение, които внасяте, са максималният размер на обезщетението, което ще бъде разпоредено. Имате право също така да претендирате за лихва върху размера на обезщетението, което сте поискали. Ако сте били призован в съда лично за уточняване на въпроса, имате право да получите дневни надбавки и компенсация за пътните разходи и пропуснатите ползи.

Има ли специални формуляри за такива иски?

Няма специален формуляр.

Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?

Можете да докажете размера на щетите, като представите разписки за разходите, причинени от престъплението. Трябва да представите и доказателства за всякакви пропуснати ползи, застрахователно самоучастие, както и пътни и други разходи, свързани с изясняване на случая, за който се иска обезщетение.

За болки, болести и други временни проблеми, както и за трайни проблеми, обезщетението се определя, като се вземат предвид естеството и тежестта на увреждането, естеството и продължителността на грижите, които то изисква, както и продължителността на проблема.

Обезщетението за траен проблем се определя, като се вземат предвид естеството и тежестта на телесната повреда и възрастта на лицето, страдащо от проблема. Всяко конкретно влошаване на качеството на живот на лицето, страдащо от телесна повреда, също може да бъде взето под внимание като фактор за увеличаване на размера на присъжданото обезщетение. За да докажете това, се нуждаете от медицински свидетелства от лекар, обясняващи естеството на уврежданията и грижите, необходими за тяхното лечение.

Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?

Не се заплащат съдебни такси за разглеждане на делото в районния съд (*käräjäoikeus*), ако искът за обезщетение се предявява във връзка с отправените от прокурора обвинения. Ако исковете за обезщетение се предявяват като отделно гражданско дело, се заплаща съдебна такса за разглеждане на делото.

Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?

Ако отговоряте на условията за получаване на правна помощ, можете да я получите както по време на предварителното следствие, така и при съдебното производство. На жертвите на домашно насилие, сексуални престъпления или тежки престъпления срещу живота, здравето или свободата на жертвата може да бъде предоставен съветник, на когото се заплаща с държавни средства. Правна помощ може да бъде получена по дела, разглеждани от финландските съдилища, въпреки че не живеете във Финландия.

Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?

Ако по време на предварителното разследване сте съобщили, че желаете да потърсите обезщетение сам или като използвате адвокат, или ако прокурорът не приеме Вашето искане, районният съд ще отправи запитване към Вас за евентуални иски за обезщетение. Районният съд може да определи срок, в който да му бъде изпратен искът за обезщетение. Неподаването на писмен иск може да стане причина районният съд да не разгледа подаден на по-късен етап от Вас иск за обезщетение.

Съдът ще отхвърли Вашия иск за обезщетение, ако не са представени достатъчно доказателства, които да го подкрепят.

Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?

Ако искате да обжалвате решението на районния съд, трябва да уведомите този съд за Вашата неудовлетвореност в срок от седем дни от датата, на която е постановено решението. След като сте уведомили съда за Вашата неудовлетвореност, можете да обжалвате решението пред компетентния апелативен съд (*hovioikeus*). Вашата жалба трябва да бъде изпратена до районния съд в срок до 30 дни от датата на издаване на решението на районния съд. По принцип ще трябва да поискате продължително разглеждане, за да може апелативният съд да проследи случая изцяло.

Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ могат да получа в това отношение?

Ако ответникът не плати доброволно обезщетението, можете да поискате Вашият иск да бъде приведен в изпълнение от съдия-изпълнител. Трябва да изпратите на съдия-изпълнителя молбата за принудително изпълнение и да приложите към нея съдебното решение, потвърждаващо Вашето право на обезщетение. Молбата за принудително изпълнение се подава до съдия-изпълнителя за мястото, където длъжникът живее, или по местопребиваване. Ако длъжниците са няколко и живеят в различни населени места, достатъчно е да се подаде молба до един съдия-изпълнител. По-подробни насоки относно подаването на иски молби за обезщетение можете да поискате от службата по правоприлагане (*ulosottovirasto*). Данни за контакт с бюрата по правоприлагане можете да намерите: [тук](#) (на финландски, шведски и английски език).

Последна актуализация: 19/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.